

סמוך לגניבה נקנית לשומר

איכא דאמרי: אמר רבא: נעשה כאומר לו לכשתגנב ותשלימי, סמוך לגניבתה קנויה לך.

נעשה כאומר לו בשעה שמשקרה לו, לכשתגנב ותרצה ותשלמי. אם תשלם לי הקרן, סמוך לגניבתה קנויה לך. שעה אחת לפני גניבתה תהא [תהיה] הפרה קנויה לך, והיא כבר היתה (מצויה) בעולם.

דעת היש אומרים: רבא סובר: בעל הפיקדון בשעת המסירה מסכים בדעתו שהבהמה תהיה קנויה לשומר סמוך לגניבתה ולא משעת מסירת הפיקדון, והבהמה כבר מצויה בעולם ואין כאן הקניית דבר שלא בא לעולם.

ההבדל ההלכתי בין שתי הלשונות

מאי בינייהו? איכא בינייהו קושיא דרבי זירא.

קושיא דר' זירא. ללישנא בתרא [ללשון השנייה (ליש אומרים)] ליכא לאקשווי [אין להקשות] גיזות וולדות, דהא [שהרי] סמוך לגניבתה הוא דאקנייה [שהקנה לו אותה].

שואלת הגמ': מה ההבדל בין שתי ההעמדות (הלשונות) לשיטת רבא?
משיבה הגמ': ההבדל בין שתי הלשונות היא הקושיא שהקשה ר' זירא, מדוע הגיזות והולדות לא נקנות לשומר?
א. ללשון השנייה, כלומר ליש אומרים: אין להקשות מדוע גיזות וולדות לא שייכות לשומר! מכיון שרק סמוך לשעת הגניבה הוקנתה הבהמה לשומר, וזוכה הוא רק בתשלומי הכפל ולא בגיזות וולדות שנולדו לפני הגניבה.

משיכה ראשונה לא מועילה לקניין

אי נמי: דקיימא באגם.

אי נמי [או גם נאמר] דהוה קיימא [שהיתה עומדת] באגם כשגנבה גנב, ללישנא בתרא [ללשון השנייה] לא קני כפילא [לא קונה את הכפל] דהא [שהרי] סמוך לגניבתה לא היתה בחצירו שתהא [שתהיה] חצירו קונה לו, ומשיכה ההוא שעתה [באותה שעה] לא הואי [לא הייתה] ובמאי נקני [ובמה יקנה אותה]!

וא"ת [ואם תאמר]: תקני לו משיכה ראשונה שמשכה לו על מנת לקנותה שעה הסמוכה לגניבתה? הא אמרינן [הרי אמרנו] בכתובות בהאשה שנפלו לה נכסים (דף פב.): האומר לחבירו משוך פרה זו ולא תיקני לך אלא לאחר שלשים - לא קנה.

הקדמה לשינוי השני: בהמה נקנית במשיכה, כלומר: **א.** קורא לה ובאה. **ב.** או שמכישה במקל והולכת לפניו. ומכיון שעקרה יד ורגל קנאה [קידושין כב:] - **מקום הקניין:** המשיכה נקנית בסימטה, כלומר: בקרן זוית הסמוכה לרה"ר או בחצר של שניהם. [עיין באריכות קידושין פ"א, מ"ד]

ב. או נאמר עוד תשובה: הבהמה בזמן גניבתה הייתה באגם ולא בחצר, ואגם אינו מקום קנין לשומר (לנפקד). ללשון השנייה: אין השומר יכול לזכות בה, מכיון שהקנין צריך להיות סמוך לגניבה, ולא מועילה המשיכה הראשונה שמשך בשעת הפיקדון.

רש"י שואל: ואם תאמר שהמשיכה הראשונה תקנה לשומר את הקנס? **ומבאר רש"י:** למדנו ש - "האומר לחבירו משוך פרה זו ולא תיקני לך אלא לאחר שלשים יום - לא קנה", משום שמעשה הקנין הראשון נגמר ועדיין לא חל הקנין עד לאחר שלשים יום, ולאחר שלשים יום כבר אין לנו את מעשה הקנין שיפעיל את חלות הקנין. (מסקנת הגמ' בכתובות)

סיכום הלשונות לשיטת רבא: נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה לשלם:

ללשון הראשונה	ללשון השנייה (ליש אומרים)	
פרתי קנויה לך מעכשיו (משעת המסירה)	סמוך לגניבתה קנויה לך.	
זוכה בכפל ולא בגיזות וולדות.	אין להקשות גיזות וולדות שהרי נולדו לפני הגניבה.	הבדל א'
	אין להקשות - שהרי אין קנין לשומר במקום זה.	נגנבה באגם

פשע השומר ולא שמר כראוי ויצאה לאגם ומתה שם כדרכה פטור, שיציאתה לא גרמה זאת. אבל אם נגנבה מהאגם, השומר חייב, משום שיציאתה גרמה לה להגנב. [שו"ע ח"מ סימן רצא, ט]

ביאורי מילים

- איכא דאמרי - יש אומרים.
- איכא בינייהו - יש ביניהם.
- אי נמי - או (אם) גם. (פתיחה לתירוץ נוסף)
- דקיימא באגם - שעומדת (נמצאת) באגם.
- מאי בינייהו? - מה ביניהם?
- קושיא - הקושיה.

הפניות: ספר תרגול: עמ' 16